

Ervaringen met de studiereis naar de VS Een paar topics belicht – ook relevant voor ons land (deel 1)

➤ **Inleiding**

De afgelopen twee weken heeft een groep met Ad-betrokken in Amerika uitstekende en zeer bruikbare ervaringen opgedaan met betrekking tot het systeem voor het hoger onderwijs in het algemeen en de rol van de Community Colleges (CC) in het bijzonder. Degenen die al langer met het Ad-bijltje hakken, weten dat een dergelijke studiereis periodiek plaatsvindt in samenwerking met de Universiteit van Toledo, Ohio, met bezoeken aan instellingen en organisaties in Ohio (of Michigan) en Washington. Alternierend daarmee komt een groep uit de VS naar Europa om te vernemen wat zich hier allemaal afspeelt. Sinds kort wordt overigens door de UT ook een studiereis naar China georganiseerd, om op die wijze het blikveld te verbreden...

In deze en de volgende nieuwsbrief wordt ingegaan op een paar opvallende bevindingen van de studiereis van dit jaar, gezien vanuit de invalshoek van ondergetekende. Het gaat om algemene constatering, die mogelijk bruikbaar zijn als 'voedsel voor verdere uitwisseling van gedachten' voor Nederland. Na de zomervakantie worden vervolgens bepaalde zaken verder uitgewerkt.

Hans Daale

➤ **Focuspunten VS (Ohio): twee ervan**

Er wordt in dit nummer ingezoomd op een tweetal bevindingen als uitkomst van de studietocht. Maar voordat die focuspunten worden gegeven, toch wel de kanttekening dat net als bij Europese landen in elk deel van de VS eigen en vaak totaal verschillende uitgangspunten worden gehanteerd voor de vormgeving van het onderwijssysteem. Dat geldt zeker als het gaat om het hoger onderwijs – of wat men in de VS in de volle breedte noemt: post-secondary education – en waar als zodanig 'HigherEd' een plek in heeft. Elke staat kent een eigen aanpak, gebaseerd op de situatie 'ter plekke'. Ook worden veel zaken op een duidelijk politieke wijze aangestuurd. Dan zijn onderwijsinstellingen sterk afhankelijk van bepaalde stromingen en 'gekleurde' invalshoeken.

Hier die twee punten die betrekking hebben op Community Colleges, nadrukkelijk gebaseerd op Ohio. Maar ze kunnen zeker in een meer bredere context worden gezien. Ze hebben te maken met doelstellingen die van bovenaf worden gesteld, en – zoals zo vaak – gerelateerd aan de bekostiging van de instelling en het doen van uitgaven door het hogere management.

1. Er is een duidelijke wil en daaraan gekoppelde noodzaak om steeds meer te focussen op het behalen van een 'credential', zijnde een bewijs dat iets is afgerond op het hogere, dus het post-secondaire niveau. Het betekent dat als iemand (de lerende) ergens aan begint, die scholing tot een goed einde moet worden gebracht – onder de verantwoordelijkheid van de instelling – en het resultaat als zodanig is te zien als een bewijs van dat er sprake is van een vorm van 'return on investment'. Het geheel moet controleerbaar zijn.
2. Er dient aantoonbaar door de onderwijsinstelling te worden getracht in samenspraak met andere instellingen, organisaties en allerlei stakeholders (denk aan het werkveld) te komen tot een versnelling binnen leerroutes over de onderwijssectoren heen, om de externe bekostiging laag te houden en tevens te bewerkstelligen dat de kosten voor de studenten beperkt blijven tot zo min mogelijk studie jaren.

Ad 1

Er is een duidelijke wil en daaraan gekoppelde noodzaak om steeds meer te focussen op het behalen van een 'credential', zijnde een bewijs dat iets is afgerond op het hogere, dus het post-secundaire niveau. Het betekent dat als iemand (de lerende) ergens aan begint, die scholing tot een goed einde moet worden gebracht – onder de verantwoordelijkheid van de instelling – en als zodanig te zien als een bewijs dat er sprake is van een vorm van 'return on investment'. Er moet resultaat aan te tonen zijn.

Een aantal jaren geleden werd in de VS een proces in gang gezet voor het meer gebruikmaken van 'completion rates'. Dat wil zeggen dat er nadrukkelijk een bewijs moet zijn van het behalen van het eindniveau. Dat hoeft niet meteen voor de Associate degree te zijn; het kan ook voor certificaten zijn, dus delen ervan¹. Iemand heeft aldus in ieder geval aangetoond voor een beperkt dan wel smal deel van een opleiding in het hoger onderwijs de competenties te kunnen verwerven. Dit wordt mede gezien als een positieve vorm van studiesucces binnen het post-secundaire onderwijs.

Men wil in ieder geval af van het 'hap-en-snap'-karakter van Community Colleges (CC's). Alles moet minder gefragmenteerd en meer aantoonbaar zijn, in het kader van 'accountability'. Ook studenten hebben regelmatig aangegeven blij te zijn met die insteek, om meteen of op termijn een compleet diploma te kunnen behalen, als een bewijs van het bezitten van de benodigde competenties².

Als gevolg daarvan bestaat het aanbod bij CC's uit certificaten, het eerste jaar en de complete Ad-opleiding³. Het percentage studenten dat nu een Ad behaalt, is in ieder geval duidelijk gestegen bij veel CC's, zowel gericht op werk als op doorstroom naar de Bachelor van een universiteit⁴.

In Ohio, waar enerzijds sprake is van een behoorlijke controle van de kant van de overheid (op het niveau van de staat) en anderzijds van een behoorlijke autonomie van instellingen (zeker bij de universiteiten) wil men zonder meer dat er resultaten worden behaald⁵. Wat exact onder 'resultaat' kan resp. moet worden verstaan, is wel een punt van discussie. Nu denkt men simpelweg aan 'het papiertje', maar het gevoel is dat die meetlat niet past bij wat ze belangrijk vinden voor de (regionale) economie en de maatschappij waarin iedereen een plek heeft dan wel krijgt. Je kunt het aldus meten van resultaten in ieder geval een zoekproces rond een maat voor 'studiesucces' noemen, een begrip waarover ook in ons land flink gediscussieerd wordt.

De staat Ohio loopt voorop bij het zoeken naar een systeem op basis van meetbare resultaten. De bekostiging van publieke, door de staat aangestuurde, CC's in Ohio is hieraan gekoppeld via een ingewikkelde formule waarin een aantal criteria wordt meegenomen.

Overigens maakt deze overheidsbekostiging niet meer dan zo'n 25 tot 35% van de inkomsten uit; de rest moet komen uit collegegelden, community-bijdragen (vaak ook de county, een regio) en allerlei private activiteiten, dus het samenwerken met bedrijven.

Maar omdat de overheid zorgt voor allerlei andere zaken zoals studentenondersteuning en beurzen is er toch sprake van een zekere 'gevoelsmatige en politieke' afhankelijkheid van de instellingen als het gaat om hetgeen op het niveau van de staat gebeurt. Daarom wordt die geldstroom flink in de gaten gehouden, in politiek opzicht. Het is ook een van de redenen waarom op federaal niveau (VS) en bij andere staten scherp gekeken wordt naar wat Ohio doet en daarmee weet te bereiken.

¹ Vorige week verscheen een position paper van de VH over de bekostiging. Daarbij zou dit ook moeten gelden voor onderdelen, dus certificaten. Zoals al eerder in onze nieuwsbrieven betoogd past dit uitstekend bij de verdere invoering van de Ad-opleidingen – zoals dat ook in de VS gebeurt binnen de Community Colleges. In het volgende nummer (deel 2) daarover meer.

² Omdat in de CC's de grote meerderheid werk heeft en al wat ouder is, kijkt de werkgever over de schouders van de werknemers/studenten mee. Als een stap in de loopbaan mogelijk is op basis van een certificaat, dus een klein maar specifiek programma, is dat voor beide partijen voldoende. Maar het is tevens in persoonlijke zin een mogelijk opstap naar een Ad-diploma...

³ Sommige CC's mogen nu ook formeel Professional Bachelors aanbieden.

⁴ In de VS is de formele graad die behoort bij de beroeps(werkveld)gerichte opleiding: Associate of Applied Arts/Science - en als het programma bedoeld is voor doorstroom naar Bachelor: Associate of Arts/Science. Daarnaast zijn er brede Ad-opleidingen met de graad: Associate of Liberal Arts. Die zijn geschikt voor degenen die alle opties willen openhouden of later na de Ad met certificaten aan de slag kunnen en willen gaan.

⁵ In andere staten kan het heel anders liggen. Van vrijwel geen bemoeienis van de staat tot een stevige greep op de instellingen. Maar dat is toch helemaal niet anders dan hoe de situatie is in Europa...

Die Ohio-formule voor de bekostiging gaat o.a. uit van behaalde 'credentials', dus uitgereikte certificaten, credits (studerend) en diploma's. Iemand die van alles doet maar niks haalt, levert derhalve geen geld op. Het is zaak in ieder geval ervoor te zorgen dat iemand bewijzen verzamelt...

Kijken we naar Nederland (maar in de volgende nieuwsbrief gaan we verder op wat zaken in), dan zou dit betekenen dat een uitvaller in het eerste jaar die wel credits heeft behaald, maar daarmee geen samenhangend geheel daarmee 'afdekt', niet volledig wordt bekostigd. Maar we hebben (nog) geen systeem waarin erkende certificaten (op basis van de relevantie voor het werkveld, of gekoppeld aan het NLQF) geld opleveren bij bekostigde hogescholen, dus dat is een hypothetische situatie op dit moment...

Ook is het goed om te weten dat in de VS iemand op die wijze 2 of 3 of 4 jaar over een Ad kan doen, dus flexibel bezig mag zijn. Dat vraagt evenwel om een goede en stevige begeleiding vanuit de instelling, om te voorkomen dat er onnodig allerlei kosten worden gemaakt en er vervolgens geen inkomsten tegenover staan.

Met zo'n model, kort door de bocht te vertalen naar de Nederlandse situatie, zou je dan het volgende scenario voor een geslaagde Ad-route kunnen krijgen. Nogmaals, alleen behaalde credits⁶ tellen mee, ook al heeft de student een jaarprogramma met 60 credits aangekocht (en betaald).

- Jaar 1: 40 credits gehaald en bekostigd
- Jaar 2: 50 credits gehaald en bekostigd
- Jaar 3: 30 credits gehaald en bekostigd.

Na drie jaren is de Ad aldus verworven. De CC heeft verspreid over die periode 120 credits vergoed gekregen. De instelling kan evenwel best voor 150 credits hebben aangeboden, gevolgd door de student (bijvoorbeeld 60-60-30, maatwerk in het laatste jaar). Maar daarvan is niet alles behaald. De staat geeft op deze manier alleen geld voor de 120 bij de Ad behorende punten, resultaatgericht.

Er zijn verdere ontwikkelingen hierbij; daarover volgende keer meer.

Ad 2

Er dient aantoonbaar door de onderwijsinstelling te worden getracht om in samenspraak met andere instellingen, organisaties en allerlei stakeholders (denk aan het werkveld) te komen tot versnelling binnen leer-routes, over de onderwijssectoren heen om de externe bekostiging laag te houden en te bewerkstelligen dat de kosten voor de studenten beperkt blijven voor zo min mogelijk studie jaren.

Ook bij dit punt draait het simpelweg om geld, niet gek als je denkt aan de VS. De achterliggende gedachte is dat een student een leerweg moet kunnen doorlopen zonder onnodig veel, nog beter: veel minder, schulden te hoeven maken. De schuldenberg van studenten in de VS is al verschrikkelijk hoog, nog hoger dan wat er zoals aan schulden op leningen voor huizen was bij de crisis van alweer een aantal jaren geleden. Dat moet anders, vindt men, voor de komende generaties waarvan de ouders ook zelf moeten blijven aflossen, en waarbij veel jongeren niet meer de 'American Dream' kunnen najagen – wetende dat ze het vaak niet beter zullen hebben dan die ouders.

Om hieraan tegemoet te kunnen komen, moeten leerwegen (learning pathways) zo kort mogelijk zijn. Dat kan in principe op twee manieren:

- a. Je zoekt als instellingen samen naar overlap in programma's na elkaar, geeft vrijstellingen en kort het volgende programma in – en dat aldus in kortere tijd kan worden gevolgd.
- b. Iemand kan tijdens een programma alvast onderdelen van het daarop voortbouwende programma volgen - en daarmee wordt dat deel van de leerweg ook ingekort.

Ad a

Je zoekt naar overlap in programma's na elkaar, geeft vrijstellingen en kort het volgende programma in – dus dat kan aldus in kortere tijd worden gevolgd.

Het is 'big business' in de VS, in alle staten: het zorgen voor een constructie waarbij leerlingen van de High Schools alvast mee kunnen doen aan programma's bij een CC. Niet alleen voor wiskunde

⁶ De VS gebruikt het begrip Credit Hours. Een CH betekent een contactuur per week, gedurende 15 of 16 weken. De student betaalt op die wijze voor de inzet en inbreng vanuit de instelling.

(rekenen) en taal, inclusief begeleiding en (examen)training, maar ook voor modules van een Ad. Meer dan 50% van degenen die naar een universiteit gaan, heeft al minimaal een semester van de Ad afgerond. Er zijn zelfs leerlingen die tegelijkertijd het High School diploma en de Ad behalen...

Hiervoor is geld van de overheid beschikbaar, maar vooral op het niveau van de staat. Zo kunnen leerlingen vaak gratis naar de CC – al vraagt het management daarvan zich wel af wat de status van de leerling is en hoever de verantwoordelijkheid van een CC gaat. Maar iedere CC doet eraan mee. Hierover de volgende nieuwsbrief wat meer, kijkend wat ermee in Nederland valt te doen – gelet op de functie van de propedeuse en het zoeken naar mogelijkheden om het studiesucces te vergroten. In de VS valt het daarom ook onder 'readiness' voor het post-secundaire onderwijs.

Ad b

Iemand kan tijdens een programma alvast onderdelen van het daarop voortbouwende programma volgen, en daarmee wordt dat deel van de leerweg ook ingekort.

In de VS wordt gekeken naar de constructie waarbij iemand die de AA (Associate of Arts) or AS (Associate of Science) heeft behaald⁷, in twee jaar de Bachelor moet kunnen behalen. Omwegen zijn kostbaar voor alle betrokken partijen.

Daarom zijn er allerlei soorten samenwerkingsovereenkomsten tussen CC's en Universiteiten mogelijk. Daarin staan de eisen waaraan moet worden voldaan, vaak naast de Ad ook een bepaald cijfergemiddelde en het hebben gedaan van allerlei brugmodules. Die kunnen op de CC-campus worden gevolgd.

Bovendien probeert een universiteit vooral de goede studenten te lokken om dit leerpad te volgen. Dat gebeurt bijvoorbeeld door het vragen van een lager collegegeld, met een specifieke korting. Zo komen die studenten naar de universiteit (= geld) en ze kunnen de Bachelor naar verwachting in twee jaren doen (= minder verspilling aan begeleiding en extra lessen, en de uitloop).

➤ **Wat kan Nederland hiervan leren?**

Iedereen kan zich door dit soort voorbeelden laten inspireren, zeker gelet op de lopende discussies rond bekostiging, toegankelijkheid en studiesucces. Instellingen zijn allemaal anders, maar ze kunnen wel van elkaar leren. In het volgende nummer een aantal zaken die zich lenen voor discussies.

⁷ Als er 'applied' in de graad staat, is het diploma zeer sterk gericht op de arbeidsmarkt. Die studenten volgen vaak een ander type programma, met werk en minder lessen. Een universiteit zal in het algemeen een dergelijke afgestudeerde zonder meer weigeren om toegelaten te worden, tenzij er van alles wordt bijgespijkerd.